

Στέφανος Τραχανάς
Ιδρυτικός Διευθυντής των ΠΕΚ
Ιδρυτής και Διευθυντής του Mathesis

Ο Στέφανος Τραχανάς διδάσκει, μεταξύ άλλων, κβαντική φυσική και διαφορικές εξισώσεις στο Τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Κρήτης από το 1983 έως σήμερα. Από το 1986 είναι μέλος του επιστημονικού προσωπικού του ΙΤΕ, και η διδασκαλία του στο Τμήμα Φυσικής προσφέρεται δωρεάν. Είναι συγγραφέας 11 πανεπιστημιακών συγγραμμάτων στα παραπάνω πεδία, καθώς και 4 βιβλίων που απευθύνονται σε ευρύτερο κοινό.

Το 2003 ανακηρύχθηκε σε επίτιμο διδάκτορα του Πανεπιστημίου Κρήτης, ενώ το 2012 του απονεμήθηκε το Εθνικό Βραβείο Εξαίρετης Πανεπιστημιακής Διδασκαλίας εις μνήμην Ξανθόπουλου-Πνευματικού. Για το σύνολο της προσφοράς του τιμήθηκε το 2015 με τον Ανώτερο Ταξιάρχη του Φοίνικα της Ελληνικής Δημοκρατίας. Το 2022, το

Τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Κρήτης έδωσε το όνομά του σε ένα από τα αμφιθέατρα του, το 2023 ο Δήμος Ηρακλείου του απένειμε το Βραβείο Ηθικής Τάξεως της πόλης, και το ΙΤΕ του απένειμε τον τίτλο του Διακεκριμένου Μέλους του.

Ως ιδρυτικό μέλος και πρώτος διευθυντής των ΠΕΚ είχε τη βασική ευθύνη για τη δημιουργία του πρώτου πανεπιστημιακού εκδοτικού οίκου της χώρας. Τα τελευταία χρόνια, το ενδιαφέρον του στράφηκε στα ανοικτά διαδικτυακά μαθήματα και τους νέους δρόμους που αυτά ανοίγουν για την εξίσωση των ευκαιριών στην ποιοτική εκπαίδευση έτσι, πήρε την πρωτοβουλία για την ίδρυση του Mathesis στο οποίο και προσφέρει εθελοντικά την εργασία του τόσο ως διευθυντής του όσο και ως δάσκαλος. Η επιτυχία του «πειράματος» είναι το προσωπικό του στοίχημα για τα επόμενα χρόνια.

Διονυσία Δασκάλου
Διευθύντρια Πανεπιστημιακών Εκδόσεων Κρήτης

Η Διονυσία Δασκάλου γεννήθηκε στην Πρέβεζα και σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, σε μια εποχή που φωτισμένοι και τολμηροί άνθρωποι, με αγάπη και όραμα για τον τόπο τους, έθεταν τις βάσεις αυτού που είναι σήμερα το ιδιαίτερο και διακεκριμένο ακαδημαϊκό «οικοσύστημα» της Κρήτης. Αυτοδίδακτη στον χώρο των εκδόσεων, με αρκετή περιέργεια για πειραματισμούς και ισχυρό πάθος για την τυπογραφία, βρήκε στις ΠΕΚ ένα ωραίο ταξίδι και μια δημιουργική ζωή, σε ένα περιβάλλον εργασίας όπου οι άνθρωποι συνεργάζονται δίνοντας τον καλύτερο εαυτό τους. Το προσωπικό της στοίχημα για τα επόμενα χρόνια: να στελεχώσει τις ΠΕΚ με ακόμη πιο δημιουργικούς ανθρώπους που θα σέβονται το όραμα και τη φυσιογνωμία τους.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

Οι Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης λειτουργούν ως μη κερδοσκοπικός και αυτοχρηματοδοτούμενος εκδοτικός και μορφωτικός οργανισμός. Ιδρύθηκαν το 1984, όταν η Παγκρητική Ένωση Αμερικής, τιμώντας μια μεγάλη παράδοση εθνικών προσφορών του απόδημου Ελληνισμού, αποφάσισε να διαθέσει ένα κεφάλαιο από εθελοντικές εισφορές των μελών της για την αρχική χρηματοδότηση της λειτουργίας ενός πανεπιστημιακού εκδοτικού οίκου κατά τα πρότυπα των αντίστοιχων οίκων του αγγλοσαξωνικού κόσμου. Από τότε λειτουργούν στο πλαίσιο του ΙΤΕ, το οποίο τις στηρίζει από πλευράς λογιστικών υπηρεσιών. Έως το 2011, η βασική χρηματοδότηση της εκδοτικής τους δραστηριότητας στηριζόταν κατά 90% στα έσοδα από τις πωλήσεις των βιβλίων, και κατά το υπόλοιπο στην ετήσια οικονομική ενίσχυση από το ΙΤΕ και την Παγκρητική Ένωση Αμερικής, ενώ από το 2011 και εξής είναι 100% αυτοχρηματοδοτούμενες. Μέχρι σήμερα έχουν εκδώσει περισσότερους από 800 τίτλους βιβλίων στις βασικές θετικές, ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες και τις τέχνες ετησίως, κατά μέσο όρο εκδίδονται 45 νέα βιβλία και ανατυπώνονται περισσότεροι από 100 παλαιότεροι τίτλοι. Το εκδοτικό τους έργο έχει αποσπάσει σημαντικές διακρίσεις από οργανισμούς και φορείς, ενώ ενδεικτικό της απήχησης στο ακαδημαϊκό κοινό είναι ότι ετησίως χρησιμοποιούνται βιβλία τους σε ~3.000 πανεπιστημιακά μαθήματα όλων των ελληνικών Πανεπιστημίων ως διδακτικά συγγράμματα. Παράλληλα, έχουν ισχυρή παρουσία στα βιβλιοπωλεία όλης της χώρας.

ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥΣ

1. Να αλλάξουν ριζικά το τοπίο στον τομέα του πανεπιστημιακού συγγράμματος, **παρέχοντας βιβλία εφάμιλλης ποιότητας** με εκείνα που έχουν στη διάθεσή τους οι διδάσκοντες και οι φοιτητές στις άλλες προηγμένες χώρες.
2. Να **παρέχουν εκδοτική στέγη στην πρωτότυπη επιστημονική έρευνα** στο πεδίο της ιστορίας, των γραμμάτων και του ελληνικού και ευρωπαϊκού πολιτισμού, εκδίδοντας ερευνητικές μονογραφίες που κανείς ιδιώτης εκδότης δεν θα διανοείτο να αναλάβει αλλά και σημαντικά **βιβλία υποδομής** που καλύπτουν κρίσιμα βιβλιογραφικά κενά στην έρευνα.
3. Να **διαδώσουν**, μέσα από τα βιβλία εκλαϊκευμένης επιστήμης, τις ιδέες και τα επιτεύγματα του επιστημονικού πολιτισμού, και κυρίως **το ήθος της επιστημονικής μεθόδου** ως θεμελιώδους συνιστώσας του πολιτισμού μας και ως αναγκαίου πνευματικού εφοδίου του σύγχρονου ανθρώπου.
4. Να παρέχουν **ευσύνοπτη και επιστημονικά έγκυρη γνώση** πάνω σε σημαντικά για την εποχή μας θέματα που απασχολούν τον μέσο ανήσυχο πολίτη, και πηγαίνοντας ένα βήμα παραπέρα, από το βιβλίο στο βιβλιο-μάθημα.
5. Να παρέχουν **δωρεάν υψηλής ποιότητας διαδικτυακά μαθήματα** προς όλους, μέσω του προγράμματος Mathesis.

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Ο τομέας του πολιτισμού που έχει πληγεί περισσότερο μέσα στις τελευταίες δεκαετίες της κρίσης είναι **το βιβλίο**: το κλείσιμο μικρών και μεγάλων εκδοτικών οίκων και βιβλιοπωλείων, η ένδεια των σχολικών βιβλιοθηκών, η ανυπαρξία εθνικού φορέα για το βιβλίο, οι οικονομική δυσχέρεια των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών να προμηθευτούν ελληνικά και ξενόγλωσσα βιβλία κ.λπ. Και ενώ οι συνέπειες της κρίσης επήλθαν τα τελευταία χρόνια πολύ γρήγορα και έγιναν άμεσα ορατές στην οικονομία και την κοινωνία, **οι συνέπειές της στον πολιτισμό και στο βιβλίο μπορεί να χρειαστούν χρόνια ώστε να γίνουν αντιληπτές και να αποτιμηθούν.**

Μέσα σε αυτό το τοπίο, οι Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης δεν αλλάζουν τις στοχεύσεις τους, αλλά τις διευρύνουν, πατώντας πάνω σε γερά θεμέλια. Διαφυλάσσοντας την **πνευματική τους αυτονομία, συντονιζόμενες με τα διεθνή πρότυπα** και προσηλωμένες στις **καλές επιλογές των βιβλίων και των συνεργατών τους**, **• οργανώνουν τη λειτουργία τους πιο επαγγελματικά και πιο αποτελεσματικά σε πολλά επίπεδα**, καθώς έχουν ξεπεράσει εδώ και καιρό το κρίσιμο μέγεθος μιας «μικρής επιχείρησης», **• διευρύνουν την εκδοτική θεματική τους** και σε άλλες επιστημονικές περιοχές πέραν αυτών που υπηρετούσαν μέχρι πρόσφατα, όπως τα Νομικά, οι Οικονομικές επιστήμες, θέματα ιατρικής με μεγάλη επίδραση στην κοινωνία (νευροεμφυλιστικές νόσοι, γήρανση κ.λπ.),

η αρχαία επιστημονική γραμματεία, οι κοντινοί και πιο μακρινοί πολιτισμοί που συνομίλησαν με τον ελληνικό, η αρχιτεκτονική σκέψη κ.ά.,

• προσεγγίζουν ένα ευρύτερο κοινό ανήσυχων πολιτών παρέχοντας έγκυρα βιβλία επιστημονικής εκλαϊκευσης και κοινωνικού προβληματισμού, σε θέματα που απασχολούν την εποχή μας, **• αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες** στον τομέα της διαδικτυακής εκπαίδευσης, παρακολουθώντας τις αντίστοιχες διεθνείς εξελίξεις ώστε να μην μείνει η χώρα έξω από αυτές. Στα δωρεάν διαδικτυακά μαθήματα του Mathesis, ο καθένας και η καθεμία, από το σπίτι τους, μπορούν να ακούσουν **κορυφαίους πανεπιστημιακούς από την Ελλάδα και το εξωτερικό**. Η ποιότητα των διδασκόντων, η τεχνολογία, ο κοινωφελής χαρακτήρας και η επιδίωξη της ίσης πρόσβασης στην ποιοτική εκπαίδευση, η στήριξη στην κοινωνία των πολιτών και ο εθελοντικός χαρακτήρας του έργου, χωρίς κανένα κόστος για το ελληνικό δημόσιο, καθιστούν το Mathesis διακριτό όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Και ένα σχόλιο στο πνεύμα του «Κρητών Επιχειρειν»: Όταν η συντριπτική πλειονότητα των Ελλήνων εκδοτών επιχειρούν από την Αθήνα και, δευτερευόντως, από τη Θεσσαλονίκη, οι ΠΕΚ με κέντρο την Κρήτη κατόρθωσαν να στέκονται σταθερά τις τελευταίες δεκαετίες μέσα στην πρώτη δεκάδα των μεγαλύτερων εκδοτών της χώρας, και μάλιστα με ένα πολύ διακριτό αποτύπωμα – του μοναδικού ελληνικού πανεπιστημιακού οίκου που λειτουργεί σε εθνικό επίπεδο. Πώς συνέβη άραγε αυτό; Με μια φράση: θέσαμε έναν στόχο που νιώθουμε υπερήφανοι να τον υπηρετούμε, και τον μοιραστήκαμε με τους συγγραφείς, τους εκδοτικούς συνεργάτες και (κυρίως!) τους αναγνώστες μας.

ΟΙ ΠΕΚ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

Μερικά αριθμητικά δεδομένα, πολύ επιγραμματικά, που δείχνουν πώς κρίνει η ακαδημαϊκή κοινότητα και οι αναγνώστες τα βιβλία των ΠΕΚ, αλλά και τα αποτελέσματα της δραστηριότητάς τους από οικονομική πλευρά:

- ▶ **2,8 εκατομμύρια βιβλία** των ΠΕΚ έχουν φτάσει μέχρι σήμερα στους αναγνώστες τους, είτε ως πανεπιστημιακά συγγράμματα είτε μέσω των βιβλιοπωλείων
- ▶ Μέσες ετήσιες πωλήσεις βιβλίων τελευταίας 5ετίας: **140.000 αντίτυπα**
- ▶ Ετήσια έσοδα από πωλήσεις βιβλίων 2023: **~2,8 εκατομμύρια ευρώ**
- ▶ Συνολικά έσοδα από πωλήσεις βιβλίων μέχρι σήμερα: **54 εκατομμύρια ευρώ**
- ▶ Έχουν κυκλοφορήσει **~810 τίτλοι**, και άλλοι **200 ετοιμάζονται** για τα επόμενα χρόνια
- ▶ Ετήσια εκδοτική παραγωγή: **~40-45 νέοι τίτλοι**, και **διαρκείς ανατυπώσεις ~100 παλαιότερων τίτλων**
- ▶ Ενδεικτικό της απήχρησής τους στο ακαδημαϊκό κοινό

είναι ότι βιβλία τους χρησιμοποιούνται ετησίως ως βασικά συγγράμματα σε **3.100 πανεπιστημιακά μαθήματα**, σχεδόν σε όλα τα ΑΕΙ της χώρας

- ▶ **35 βραβεία και διακρίσεις** από επιστημονικές εταιρείες και οργανισμούς
- ▶ **~200 εκτενή δημοσιεύματα** ετησίως στον έντυπο εθνικό τύπο, με βιβλιοκριτικές, βιβλιοπαρουσιάσεις ή συζητήσεις με αφορμή βιβλία τους

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

- ▶ **Προσωπικό το 2024**: 24 άτομα στον εκδοτικό οίκο και 6 άτομα στο Mathesis, μοιρασμένοι σε Ηράκλειο και Αθήνα

ΟΙ ΧΩΡΟΙ ΤΟΥΣ

- ▶ Έδρα των γραφείων του και Βιβλιοπωλείο: Κτιριακό Συγκρότημα ΙΤΕ, Βασιλικά Βουτών
- ▶ Υποκατάστημα, Βιβλιοπωλείο και γραφεία: Θουκυδίδου 4 στην Πλάκα, Αθήνα
- ▶ Νέο Βιβλιοπωλείο στην Αθήνα, Ιπποκράτους 10 (από Σεπτέμβριο του 2024)
- ▶ Νέο βιβλιοπωλείο στο Ηράκλειο, στο νέο κτίριο του ΙΤΕ στην οδό Ζωγράφου & Αβέρωφ (σύντομα!)

Το Κέντρο Ανοικτών Διαδικτυακών Μαθημάτων Mathesis

Το Mathesis λειτουργεί ως ένα ιδιαίτερο τμήμα των ΠΕΚ. Ιδρύθηκε το 2015 με πρωτοβουλία και βασική ευθύνη του διευθυντή του Στέφανου Τραχανά. Βασικός σκοπός του είναι να μην μείνει η χώρα μας έξω από τις μεγάλες αλλαγές που συντελούνται στην παγκόσμια εκπαίδευση τα τελευταία χρόνια, λόγω του κινήματος των MOOCs (Massive Open Online Courses). Ύστερα από οκτώ χρόνια λειτουργίας και 68 μαθήματα που έχουν προσφερθεί, ο βαθμός επιτυχίας του Mathesis αποτυπώνεται στα ακόλουθα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία:

- √ Εγγεγραφέντες φοιτητές: 130.000+. Αναλογικά με τον πληθυσμό και το μικρό χρονικό διάστημα, ο αριθμός είναι πολύ μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο αμερικανικό.
- √ Βεβαιώσεις επιτυχούς παρακολούθησης κατόπιν

εξετάσεων: 80.000+. Ποσοστό ολοκλήρωσης μαθημάτων 20%, όταν σε διεθνές επίπεδο το αντίστοιχο ποσοστό δεν ξεπερνά το 3-6%.

- √ 8.000 δωρεάν βεβαιώσεις επιτυχούς παρακολούθησης σε άνεργους.
- √ Απήχηση: Δεκάδες εκτενή άρθρα σε όλες τις μεγάλες αθηναϊκές και περιφερειακές εφημερίδες, παρουσιάσεις σε εθνικά και τοπικά τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά δίκτυα, πολυάριθμες αναφορές στο διαδίκτυο, Facebook κ.α..

√ Διδάσκοντες: Οι πιο αναγνωρισμένοι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι στο πεδίο τους, από πολλά ΑΕΙ της χώρας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Κρήτη) και του εξωτερικού (Princeton, Κύπρος). Ο ιδρυτικός στόχος του Mathesis να λειτουργήσει ως Εθνικό Κέντρο Διαδικτυακής Εκπαίδευσης, χωρίς κριτήρια ακαδημαϊκής «εντοπιότητας» στις επιλογές των συνεργατών του, είναι ήδη πραγματικότητα.

√ Επίδραση στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση: Δέκα μαθήματα του Mathesis έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί ως το βασικό διδακτικό υλικό σε ισάριθμα πανεπιστημιακά μαθήματα, στο πλαίσιο των ίδιων πειραματισμών που γίνονται στα μεγάλα αμερικανικά πανεπιστήμια σε αναζήτηση ενός νέου διδακτικού μοντέλου.

√ Τεχνολογία: Η εξελληνισμένη εκδοχή της πλατφόρμας OpenedX που χρησιμοποιούν το Harvard και το MIT. Η δημιουργία και διαρκής ανανέωση του OpenedX/gr είναι από μόνη της ένα σημαντικό επίτευγμα του Mathesis.

√ Κόστος για το ελληνικό δημόσιο: 0€. Όλοι οι πόροι προήλθαν από τη γενναιοδωρη αρχική στήριξη του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος σε συνδυασμό με την εθελοντική εργασία (πλήρους απασχόλησης) του διευθυντή του και δωρεές φορέων και φυσικών προσώπων ενώ η τωρινή ώριμη φάση του Mathesis προβλέπει ως κύρια πηγή εσόδων τη συμβολή των ίδιων των φοιτητών του, σε συνδυασμό με δωρεές τρίτων που το Mathesis μπορεί να προσελκύσει.

Με το Mathesis, **η πρόσβαση στην ελεύθερη ποιoτική εκπαίδευση είναι μόνο λίγα κλικ μακριά σας!**

